

PRILOGA**Strategija razvoja nevladnih organizacij v Republiki Sloveniji do leta 2030**

Kazalo

1. Uvod	2
2. Analiza potreb nevladnih organizacij in predlogi rešitev	3
3. Temeljne politike razvoja nevladnih organizacij	4
4. Strateški razvojni cilji nevladnih organizacij	5
5. Vloga države, samoupravnih lokalnih skupnosti in drugih oseb pri doseganju razvojnih ciljev nevladnih organizacij	5
6. Glavna področja razvoja nevladnih organizacij	5
7. Program ukrepov za izvajanje strategije razvoja nevladnih organizacij	7
8. Sklep	14
9. Reference	14

1. Uvod

Podlaga za pripravo strategije je 26. člen Zakona o nevladnih organizacijah (v nadaljevanju: ZNOrg), ki določa, da se razvoj nevladnih organizacij (NVO)¹ v Republiki Sloveniji načrtuje v strategiji, ki jo sprejme vlada za obdobje petih (5) let. Strategijo je pripravilo Ministrstvo za javno upravo Republike Slovenije v sodelovanju z ministrstvi, pristojnimi za področja, na katerih delujejo NVO, in s Svetom Vlade Republike Slovenije za spodbujanje razvoja prostovoljstva, prostovoljskih in nevladnih organizacij (v nadaljevanju: svet).² Strategija je vsebinsko usklajena s Priporočilom CM/Rec(2007)14 Odbora ministrov državam članicam Sveta Evrope o pravnem statusu nevladnih organizacij v Evropi.³ Hkrati z naslovno strategijo je potekala priprava Strategije razvoja prostovoljstva v Republiki Sloveniji do leta 2030. Oba strateška dokumenta sta vsebinsko nadaljevanje Strategije o razvoju nevladnih organizacij in prostovoljstva do leta 2023.⁴

Junija 2025 je bilo v Sloveniji registriranih 27.369 NVO, od tega 23.083 društev, 4.020 zasebnih zavodov in 266 ustanov. V zadnjih letih se po nekajletnem povečevanju število NVO nekoliko zmanjšuje. V NVO je bilo 2023 zaposlenih nekaj več kot 13.100 ljudi. Več kot polovica vseh delavcev je zaposlenih v zasebnih zavodih, čeprav ti predstavljajo slabih 13 odstotkov vseh NVO. NVO so v letu 2023 ustvarile več kot 1,3 milijarde evrov prihodkov, pri čemer so 64,46 odstotka k temu prispevala društva. 86,49 odstotka NVO je imelo manj kot 50.000 evrov prihodkov, od tega jih je 16,06 odstotka delovalo brez prihodkov. NVO so v letu 2023 imele 1,3 milijarde evrov odhodkov, kar je 40,82 milijona manj, kot so ustvarile prihodkov. Presežek prihodkov v višini 2,98 odstotka prihodkov je bil porabljen za plačilo davka od dohodkov pravnih oseb (3,45 milijona evrov), preostanek pa na podlagi zakona za doseganje osnovnega (nepridobitnega) namena oziroma razvoj svoje dejavnosti. V Sloveniji je leta 2023 delež zaposlenih v NVO znašal 1,31 odstotka⁵ in se je v zadnjih letih kljub gospodarski krizi vse do 2017 povečeval, ko je bil prvič enak kot prejšnje leto, od leta 2018 pa se je ponovno povečeval. V primerjavi s tujino je ta delež še vedno izredno majhen. Po rezultatih zadnje večje mednarodne primerjalne raziskave Univerze Johns Hopkins⁶ iz leta 2017 je ta delež v svetovnem povprečju primerjanih držav 3,3 odstotka, v državah EU pa 3,67 odstotka. V letu 2023 so skupni prihodki NVO predstavljali 2,14 odstotka slovenskega BDP. Delež javnih sredstev glede na vse prihodke NVO se je v zadnjih letih zmanjševal vse do leta 2017, ko je bil po petih letih ponovno višji kot prejšnje leto in je znašal 35,57 odstotka. Rast se je nadaljevala in v letu 2021 je delež znašal 46,35 odstotka. V letu 2023 delež predstavlja 45,01 odstotka, ni pa presegel rasti iz leta 2021. Drugi kazalnik o deležu BDP, ki ga država namenja za NVO, prav tako ni spodbuden. V letu 2023 je Slovenija NVO namenila le 0,97 odstotka svojega BDP, medtem ko je v svetovnem povprečju ta delež znašal 1,38 odstotka, države EU pa so svojim NVO v povprečju namenile kar 2,20 odstotka BDP.⁷

Priznanje delovanju NVO se kaže tudi z organizacijo in praznovanjem svetovnega dneva nevladnih organizacij (27. februar). V zadnjem desetletju je ta mednarodni dan prerasel v svetovni fenomen, ki priznava in praznuje izjemno delo več kot 10 milijonov nevladnih organizacij ter neverjetnih 50 milijonov posameznikov, ki delujejo v njihovem okviru. To svetovno praznovanje poteka v 89 državah na šestih celinah.⁸

V EU so evropske institucije dejansko že od devetdesetih let skušale uvesti statute oziroma pravila EU za združenja, fundacije in vzajemne organizacije, vendar vedno brez uspeha.⁹ Evropski parlament tako že od leta 1984 poziva k oblikovanju statuta za evropska združenja. Institucije EU čedalje bolj prepoznajo socialni, ekonomski in državljanski vpliv evropskih mrež združenj in nacionalnih NVO v (zdajšnjih) težkih razmerah, za katere so značilne naraščajoče socialne napetosti in polarizacija. Poleg tega so institucije EU zaskrbljene tudi zaradi krčenja prostora za civilno družbo v Evropi.¹⁰

Strategija razvoja Slovenije do leta 2030 izpostavlja pomen odprtega in aktivnega vključevanja civilne družbe v oblikovanje javnih politik, kar povečuje kakovost in legitimnost odločitev. Nevladne organizacije sodelujejo pri večnivojskem razvojnem dialogu, ki omogoča bolj uravnotežen in trajnosten gospodarski, družbeni ter prostorski razvoj. Strategija poudarja tudi potrebo po krepitvi institucionalnega sodelovanja z NVO ter po spodbujanju družbenih inovacij in opolnomočenju prebivalstva za aktivnejšo vlogo v družbenih procesih.¹¹

Nevladne organizacije v Republiki Sloveniji imajo ključno vlogo pri zagotavljanju socialnih, kulturnih, okoljskih, vzgojno-izobraževalnih, zdravstvenih, športnih, turističnih in drugih storitev. Z izvajanjem raznovrstnih programov in projektov pomembno prispevajo k družbeni blaginji. Pogosto zapolnjujejo vrzeli, ki jih javni sektor ne zmore učinkovito obravnavati, ter nastopajo kot močni zagovorniki človekovih pravic in temeljnih demokratičnih vrednot.

Z delovanjem na različnih področjih spodbujajo solidarnost, povezujejo posameznike, skupnosti in vire za skupno dobro ter pogosto delujejo tam, kjer pomoč države ni dovolj učinkovita. Tako na primer gasilska društva niso le prvi odziv ob požarih in naravnih nesrečah, temveč so tudi simbol nesebičnosti, pripravljenosti pomagati in lokalne povezanosti. Podobno dragoceno delo opravljajo organizacije, ki oskrbujejo invalide ali starejše na domu, omogočajo dostojno staranje in bivanje v domačem okolju ter preprečujejo

¹ Nevladna organizacija je po ZNOrg pravna oseba zasebnega prava s sedežem v Republiki Sloveniji, ki so jo ustanovile izključno domače ali tuje fizične ali pravne osebe zasebnega prava, in je nepridobitna, neodvisna od drugih subjektov ter ni organizirana kot politična stranka, cerkev ali druga verska stranka ali druga verska skupnost, sindikat ali zbornica.

² 26. in 27. člen Zakona o nevladnih organizacijah, Uradni list RS, št. 21/18.

³ Recommendation CM/Rec(2007)14 of the Committee of Ministers to member states on the legal status of non-governmental organisations in Europe z dne 10. 10. 2007.

⁴ Uradni list RS, št. 37/18.

⁵ 13.148 zaposlenih od skupaj 999.884 aktivnih prebivalcev.

⁶ <https://ccss.jhu.edu/publications-findings/?did=524>

⁷ Vsi podatki so s spletne strani CNVOS – Center za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij, <https://www.cnvos.si/nvo-sektor-dejstva-stevilke/stevilo-nvo/>.

⁸ Več na <https://worldngodav.org>.

⁹ Študija »A statute for European cross-border associations and non profit organizations - Potential benefits in the current situation« (2021), dostopno na

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/693439/IPOL_STUD\(2021\)693439_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/693439/IPOL_STUD(2021)693439_EN.pdf).

¹⁰ <https://www.eesc.europa.eu/en/agenda/our-events/events/european-statute-associations-and-ngos>.

¹¹ Strategija razvoja Slovenije do leta 2030, dostopno na https://www.gov.si/assets/ministrstva/MKRR/Strategija-razvoja-Slovenije-2030/Strategija_razvoja_Slovenije_2030.pdf

socialno osamitev. Pomembno vlogo imajo tudi mladinske organizacije, ki vključujejo mlade v družbeno življenje, spodbujajo odgovornost, ustvarjalnost in kritično razmišljanje. Športna društva, taborniki, skavti in planinske organizacije mladim omogočajo zdrav telesni in duševni razvoj, spodbujajo ekipni duh, odgovornost, spoštovanje narave in razvijanje življenjskih veščin. S svojo dolgoletno tradicijo in vrednotami so varen prostor za rast, učenje sodelovanja ter krepitev samozvesti, odpornosti in pripadnosti skupnosti. Kulturna društva zagotavljajo ohranjanje slovenske kulture, spodbujajo ustvarjalnost ter prispevajo k razvoju in ohranjanju slovenskega jezika kot temelja narodne identitete. Humanitarne organizacije in številne lokalne pobude vsakodnevno nudijo pomoč ljudem v stiski, in sicer s hrano, oblačili in psihosocialno podporo.

Poleg storitvenih dejavnosti imajo NVO tudi ključno zagovorniško vlogo. S svojim delovanjem opozarjajo na kršitve človekovih pravic, zastopajo interese ranljivih skupin in si prizadevajo za spremembe na področjih, kjer javne politike ne zagotavljajo enake obravnave za vse. NVO so pogosto prva točka, kjer posamezniki iščejo podporo, hkrati pa delujejo kot most med prebivalci in državnimi institucijami. Z vključevanjem ljudi v javno razpravo in oblikovanje politik krepijo aktivno državljanstvo in zaupanje v demokratične procese.

S številnimi dejavnostmi, vključno s prostovoljstvom, NVO ustvarjajo aktivno, bolj povezano, solidarno, vključujočo in pravičnejšo družbo. V času kriz – kot so naravne nesreče, epidemije ali ekonomske stiske – njihova vloga še posebej pride do izraza. S hitrim odzivom, delovanjem na terenu in mobilizacijo lokalnih skupnosti pokažejo, da solidarnost ni le vrednota, temveč konkretno dejanje. Tako dajejo glas tistim, ki so pogosto preslišani, in s tem utrjujejo temelje človečnosti v naši družbi. Njihova moč je v mreženju, predanosti, dobrem poznavanju lokalnega okolja in pripravljenosti delovati tam, kjer je pomoč najbolj potrebna – ne zaradi koristi, ampak zaradi odgovornosti in sočutja do sočloveka. Zato je prav, da so NVO prepoznane kot enakovreden partner pri razvoju skupnosti ne le kot izvajalec, temveč kot središče družbene solidarnosti.

NVO niso nekaj novega, saj so se zgodovinsko razvile iz obstoječih dolgotrajnih tradicij filantropije in samopomoči, ki so pogoste v različnih družbah.¹² Strategija razvoja NVO do leta 2030 izhaja iz analize potreb NVO, upošteva dosedanje izkušnje in izzive ter postavlja temelje za nadaljnji razvoj nevladnega sektorja. Poleg tega strategija obsega temeljne politike razvoja NVO, strateške razvojne cilje NVO, vlogo države, samoupravnih lokalnih skupnosti in drugih pravnih oseb pri doseganju razvojnih ciljev NVO, glavna področja razvoja NVO, okvirna sredstva, namenjena za uresničevanje strategije, ter program ukrepov za izvajanje strategije.

V zvezi s spremljanjem izvajanja strategije zakonodaja določa, da ministrstvo za javno upravo v šestih mesecih po poteku vsakega dvoletnega obdobja predloži vladi poročilo o izvajanju strategije z oceno rezultatov in mnenjem sveta.¹³ Ministrstvo za javno upravo v devetih mesecih po sprejetju strategije pripravi analizo učinkovitosti porabe sklada. Na podlagi ugotovitev ministrstvo pripravi predloge sprememb, ki bodo omogočali učinkovito porabo sredstev sklada, ter opravi razmislek o namenu porabe sklada, s poudarkom na porabi dela sredstev za operativne oziroma vsebinske programe nevladnih organizacij.

2. Analiza potreb nevladnih organizacij in predlogi rešitev

Analiza potreb NVO temelji na izsledkih dveh poročil o izvajanju Strategije razvoja nevladnih organizacij in prostovoljstva do leta 2023¹⁴, na povzetkih delavnic strateškega predvidevanja, predlogih ukrepov, ki so jih poslale NVO, ugotovitvah ciljno usmerjenega raziskovalnega projekta Potencial nevladnih organizacij za naslavljanje potreb lokalnih skupnosti (2023)¹⁵ ter na predlogih ministrstev in reviziji Računskega sodišča Republike Slovenije glede podeljevanja statusa NVO v javnem interesu.

Ugotovitve so pokazale te potrebe NVO:

NVO se pogosto spoprijemajo s čezmernimi administrativnimi zahtevami, ki omejujejo njihovo učinkovitost in sposobnost osredotočanja na osnovno poslanstvo. Treba je poenostaviti in poenotiti postopke poročanja in zagotoviti k ciljem usmerjeno poročanje ter **zmanjšati administrativne ovire**. Čim bolj bi bilo treba digitalizirati postopke prijav na razpise in poročanja, poenostaviti obstoječe obrazce ter z digitalizacijo olajšati dostop do potrebnih informacij za organe in zmanjšati potrebo po ponavljanjem se vnosa podatkov.

Za uspešno delovanje NVO je pomembno tudi **stabilno in dolgoročno financiranje**. NVO potrebujejo zanesljive finančne vire, ki omogočajo dolgoročno načrtovanje in izvajanje projektov brez neprestane negotovosti glede razpoložljivosti sredstev. K temu lahko pripomorejo povečanje nacionalnih sredstev in sredstev iz evropskih skladov, uvajanje večletnih finančnih načrtov, ki omogočajo NVO, da dolgoročno načrtujejo svoje aktivnosti, ter spodbujanje raznolikosti virov financiranja, vključno z zasebnimi donacijami¹⁶, članarinami, sponzorstvi in drugimi prihodki. Po drugi strani je potreben razmislek o metodah za vrednotenje oziroma merjenje družbenih učinkov delovanja nevladnih organizacij.

NVO potrebujejo dostop do ustrezne infrastrukture, kot so prostori za delo, tehnična (IKT) oprema ter storitve izobraževanja, usposabljanja in svetovanja. Ustrezna podpora lahko znatno izboljša operativno zmogljivost in učinkovitost NVO. **Izboljšanje**

¹² Lewis, D. (2020). Non-Governmental Organizations and Development (Routledge Perspectives on Development), 2. izdaja, str. 32.

¹³ ZNOR, 27. člen (drugi odstavek). Dostopno na: http://www.pisrs.si/Pis_web/pregledPredpisa?id=ZAKO7129#.

¹⁴ Poročilo o izvajanju Strategije razvoja nevladnih organizacij in prostovoljstva do leta 2023 – za obdobje od leta 2018 do konca leta 2020 in Poročilo o izvajanju Strategije razvoja nevladnih organizacij in prostovoljstva do leta 2023 – za obdobje od leta 2021 do leta 2023, dostopni na: <https://www.gov.si/zbirke/projekti-in-programi/strategija-razvoja-nevladnih-organizacij-do-2030-in-strategija-razvoja-prostovoljstva-do-2030/>

¹⁵ Rakar, T., Rihter, L., Rape Žiberna, T., Stanimirovič, T., Boljka, U., Divjak, T., Hlebec, V., Černe, G., Hurtado Monarres, M., Končno poročilo raziskovalnega projekta "Potencial NVO za naslavljanje potreb lokalnih skupnosti" str. 398, dostopno na <https://www.gov.si/novice/2024-05-23-raziskava-potencial-nevladnih-organizacij-za-naslavljanje-potreb-lokalnih-skupnosti/>

¹⁶ Zakonodaja, ki ureja obdavčitev pravnih oseb (ZDDPO-2) in obdavčitev fizičnih oseb z dohodnino, vključno z zavezanci, ki opravljajo dejavnost (ZDoh-2), omogoča uveljavljanje davčne olajšave za donacije, s katero se med drugim podpira spodbujanje družbene odgovornosti oziroma se »gospodarsko sfero« povezuje z »družbeno koristno oziroma karitativno (nevladno) sfero«.

podpornega okolja bi lahko dosegli z lažjim dostopom do ustreznih delovnih sredstev in tehnične (IKT) opreme ter digitalnih orodij za razvoj oziroma digitalno preobrazbo NVO ter z organizacijo rednih usposabljanj in delavnic za krepitev zmogljivosti NVO ter obstoječih mrež in regijskih podpornih centrov, ki bodo NVO nudili strokovno pomoč in svetovanje.

Dobra **koordinacija, komuniciranje in sodelovanje med NVO ter javnimi institucijami** je nujno za učinkovito oblikovanje in implementacijo politik in programov. Okrepiti je treba mehanizme za redno komuniciranje in sodelovanje. Primeri obsegajo vzpostavitev posvetovalnih ali delovnih teles (nekatera, kot je Svet Vlade Republike Slovenije za spodbujanje razvoja prostovoljstva, prostovoljskih in nevladnih organizacij že obstajajo), kjer bodo NVO lahko sodelovale pri oblikovanju politik in predpisov v skladu z Resolucijo o normativni dejavnosti, ter spodbujati redni dialog med NVO in javnimi institucijami. Ministrstva in vladne službe so za sodelovanje z nevladnimi organizacijami v letu 2022 imenovalle kontaktne osebe, ki so vstopna točka za komuniciranje s strokovnimi službami. V posvetovalnih procesih lahko horizontalne mreže, regionalna stičišča in vsebinske mreže nevladnih organizacij izvedejo posvetovanje s širšim krogom nevladnih organizacij in pripravijo skupni odziv nevladnih organizacij, ki delujejo na določenem področju. Prav tako je treba krepiti kulturo dialoga med nevladnimi organizacijami in javno upravo.

3. Temeljne politike razvoja nevladnih organizacij

Temeljne politike Vlade Republike Slovenije na področju razvoja NVO za obdobje 2024–2030 bi morale temeljiti predvsem na načelih, kot so transparentnost in odgovornost, sodelovanje in participacija, podpora in krepitev zmogljivosti NVO, stabilno in trajno financiranje. Transparentnost in odgovornost delovanja NVO sta ključna za zaupanje javnosti in učinkovitost NVO.

Vzpostaviti je treba jasna merila za **transparentno delovanje in financiranje NVO** ter spodbujati odgovorno upravljanje, ki pa ne posega v neodvisnost NVO. S tem namenom bi lahko implementirali standarde za transparentno poročanje o prejetih javnih sredstvih, kar bi pripomoglo tudi k zaupanju javnosti, ter spodbujali NVO, ki prejemajo javna sredstva, da na spletu pregledno objavljajo svoja letna poročila, finančne izkaze in temeljne akte. To bi še posebej veljalo za NVO s statusom delovanja v javnem interesu.

Ker se vsaka zahteva po poročanju in razkritju za NVO šteje za poseg v svobodo združevanja, mora država zagotoviti, da pogostost in obvezna vsebina teh zahtev ter sankcije, naložene za kršitev teh dolžnosti, izpolnjujejo mednarodne standarde, vključno z izčrpnimi legitimnimi razlogi za vmešavanje, ter z izkazano nujnostjo in sorazmernostjo. Po drugi strani pa se transparentnost in odgovornost sami po sebi ne štejeta za legitimna razloga za poseganje v svobodo združevanja. Nanje se je mogoče sklicevati le kot na sredstvo za doseganje legitimnih ciljev iz drugega odstavka 11. člena EKČP.¹⁷

Po drugi strani je aktivno vključevanje NVO v oblikovanje politik in odločanje bistveno za zagotavljanje, da so (državne in lokalne) politike in ukrepi usklajeni s potrebami in interesi širše civilne družbe. Spodbujati je treba možnosti za **participacijo, sodelovanje in zagovorništvo NVO**¹⁸ v procesih odločanja na lokalni in državni ravni (na primer vključevanje NVO že v pripravo politik in ukrepov) ter participativne procese, vključno z novimi oblikami, kot je deliberacija, v katerih bodo NVO lahko prispevale svoje znanje, predloge in ideje. Zagotoviti je treba, da lahko NVO še naprej bistveno prispevajo družbi z ozaveščanjem javnosti, sodelovanjem v javnem življenju ter z zagotavljanjem preglednosti in odgovornosti javnih oblasti.¹⁹

Treba je tudi podpirati in **krepitev zmogljivosti NVO** s podpornim okoljem²⁰ in promocijo izobraževanja, usposabljanja in krepitvijo njihove infrastrukturne zmogljivosti, vključno z digitalnimi orodji, ki skupaj pripomorejo k razvoju NVO. V ta namen je treba redno organizirati usposabljanja in delavnice ob upoštevanju potreb NVO po posebnih znanjih za izboljšanje veščin in znanj zaposlenih in prostovoljcev v NVO, treba je nadgraditi sistem mentorstev in opolnomočiti podporne mreže ter z različnimi spodbudami promovirati izmenjavo dobrih praks in izkušenj med (domačimi in tujimi) NVO, tudi na primer v sklopu podjetniških inkubatorjev in svetovanj.

Za dolgoročni razvoj NVO je potrebno **dolgoročno in stabilno financiranje NVO**. Zato je treba ohraniti stabilne finančne vire (sklad za razvoj NVO), ki bodo omogočili kontinuirano delovanje NVO. Ti finančni viri morajo biti razdeljeni na podlagi večletnih finančnih načrtov oziroma programa javnih razpisov, kar omogoči NVO dolgoročneje načrtovanje aktivnosti. Spodbujati je treba tudi raznolikost oziroma diverzifikacijo virov financiranja, vključno z zasebnimi donacijami, članarinami, sponzorstvi, sredstvi EU in drugimi prihodki, kar bo pomenilo manjšo odvisnost NVO od »enovrstnih« virov. Ministrstvo za javno upravo v skladu s strategijo do konca vsakega koledarskega leta pripravi okvirni program porabe sredstev sklada za razvoj NVO za naslednji dve koledarski leti, ki ga podpiše minister, pristojen za nevladne organizacije. Okvirni program porabe sredstev sklada za naslednji dve koledarski leti se naslednji dan po sprejetju objavi na spletni strani ministrstva za javno upravo.

¹⁷ Svet Evrope, International Standards Relating to Reporting and Disclosure Requirements for Non-Governmental Organizations (2018), dostopno na <https://www.coe.int/en/web/ingo/expert-council>.

¹⁸ Zagovorništvo je dejavnost posameznikov ali organizacij, ki skušajo vplivati na javne politike, zakonodajo, izvajanje zakonov ali razporejanje sredstev, in sicer z različnimi metodami, kot so kampanje, ozaveščanje javnosti in sodelovanje v javnem dialogu z namenom, da bi prišlo do sprememb, ki so v korist določenim skupinam prebivalstva ali širši družbi. (Salamon, L. M., & Anheier, H. K. (1996). The International Classification of Nonprofit Organizations: ICNPO-Revision 1, 1996. Baltimore: Johns Hopkins University Institute for Policy Studies, Center for Civil Society Studies.).

¹⁹ Svet Evrope, The Legal Space for Non-Governmental Organisations in Europe (2021), dostopno na <https://www.coe.int/en/web/ingo/expert-council>.

²⁰ Subjekti podpornega okolja skladno s 24. členom ZNORG:

- Horizontalna mreža je nevladna organizacija, ki na nacionalni ravni združuje nevladne organizacije iz različnih vsebinskih področij delovanja in izvaja dejavnosti informiranja, svetovanja, izobraževanja, raziskovanja, zagovorništva, mreženja, promocije in podpore v korist vseh nevladnih organizacij na nacionalni ravni.
- Regionalno stičišče je nevladna organizacija, ki na ravni razvojne regije, kot jo določa zakon, ki ureja skladen regionalni razvoj, ali na ravni več občin, ki predstavljajo zaključeno prostorsko celoto, združuje nevladne organizacije iz različnih vsebinskih področij delovanja in izvaja dejavnosti informiranja, svetovanja, izobraževanja, raziskovanja, zagovorništva, mreženja, promocije in podpore v korist vseh nevladnih organizacij na ravni svojega delovanja.
- Vsebinska mreža je nevladna organizacija, ki na nacionalni ravni, na ravni razvojne regije, kot jo določa zakon, ki ureja skladen regionalni razvoj, ali na ravni več občin, ki predstavljajo zaključeno prostorsko celoto, združuje nevladne organizacije z vsebinsko istega področja in izvaja dejavnosti informiranja, svetovanja, izobraževanja, raziskovanja, zagovorništva, mreženja, promocije in podpore v korist vseh nevladnih organizacij z istega vsebinskega področja na ravni svojega delovanja.

Široka mreža nevladnih organizacij v Sloveniji, pestrost njihovih organizacijskih oblik ter kadrovski in razpršeni finančni viri so dober temelj za širitev obsega socialnih in drugih storitev v skladu s potrebami prebivalcev ter za delni **prenos teh storitev na nevladne organizacije**. V ta namen je potrebna sistemska prepoznava pomembnosti nevladnega sektorja in njegove vloge v prihodnjem razvoju javnih storitev, ki mora temeljiti na ugotovljenih potrebah različnih družbenih skupin. Potrebno je boljše razumevanje potreb po storitvah na terenu in po sočasnem boljšem izkoriščanju možnosti in zmožnosti NVO za zagotavljanje storitev, še posebej v lokalni skupnosti.²¹

4. Strateški razvojni cilji nevladnih organizacij

Na podlagi ugotovljenih potreb in temeljnih politik so kot strateški cilji določene okrepitve: (1) sodelovanja države in lokalnih skupnosti z NVO pri oblikovanju, izvajanju ter spremljanju predpisov in politik, (2) učinkovitosti, transparentnosti in stabilnosti javnega financiranja NVO, (3) zmogljivosti družbenega inoviranja in razvoja storitev v NVO.

V okviru strateškega cilja (1) okrepitev sodelovanja države in lokalnih skupnosti z NVO pri oblikovanju, izvajanju in spremljanju predpisov in politik, želimo doseči predvsem specifične cilje: okrepitev zgodnjega vključevanja NVO v pripravo politik in predpisov, zagotovitev sprotnega odziva na predloge ter pridobiti večjo podporo nevladnemu zagovorništvu. Hkrati bomo nadaljevali financiranje subjektov podpornega okolja. V okviru strateškega cilja (2) okrepitev učinkovitosti, transparentnosti in stabilnosti javnega financiranja bomo spodbujali specifične cilje, ki so okrepitev ciljnega, k rezultatom usmerjenega financiranja NVO,²² na podlagi srečanj z različnimi organi in posodobitev priročnika Javni razpisi za nevladne organizacije²³. Pri razpisnih postopkih bomo spodbujali postopno digitalizacijo razpisnih postopkov in odpravo administrativnih ovir ter spodbujali transparentnost NVO. V okviru strateškega cilja (3) okrepitev zmogljivosti družbenega inoviranja in razvoja novih storitev v NVO bomo skušali doseči večje ciljno usmerjeno financiranje družbenih inovacij²⁴ in razvoja storitev tam, kjer je ugotovljen primanjkljaj oziroma so ugotovljene možnosti NVO za obravnavanje potreb lokalnih skupnosti, povečanje profesionalizacije sektorja NVO, nadaljnje sofinanciranje lastnega deleža pri razpisih EU s ciljem krepitve inovacijskih možnosti in zmogljivosti NVO.

5. Vloga države, samoupravnih lokalnih skupnosti in drugih oseb pri doseganju razvojnih ciljev nevladnih organizacij

Uresničevanje razvojnih ciljev NVO zahteva usklajeno sodelovanje med državo, samoupravnimi lokalnimi skupnostmi in drugimi relevantnimi deležniki. Država ima ključno vlogo predvsem pri zagotavljanju stabilnega in predvidljivega financiranja, pripravi zakonodaje, ki podpira delovanje NVO, ter zagotavljanju razvoja podpornega okolja. Država mora zagotavljati zakonodajni okvir, ki omogoča stabilno in trajnostno delovanje in stabilno financiranje NVO, hkrati pa mora zagotavljati podporno okolje, ki spodbuja izobraževanja, usposabljanja in svetovanja za krepitev zmogljivosti NVO. Hkrati mora država podpirati tudi promocijo vloge in pomena NVO. Samoupravne lokalne skupnosti imajo po drugi strani pomembno vlogo pri spodbujanju sodelovanja med NVO in lokalnimi oblastmi, pri podpori lokalnim pobudam ter doslednem vključevanju NVO v pripravo strateških dokumentov in politik na lokalni ravni. Država in samoupravne lokalne skupnosti lahko nudijo podporo lokalnim NVO z omogočanjem lažjega dostopa do prostorov in infrastrukture v skladu z zakonodajo, vključevanjem NVO v procese lokalnega odločanja, s spodbujanjem pobud NVO. K razvoju NVO pa lahko prispevajo tudi drugi deležniki, na primer gospodarstvo, s partnerstvi in finančno podporo, kot sta medsektorsko sodelovanje in razvoj skupnih projektov med NVO, gospodarstvom in javnim sektorjem.

6. Glavna področja razvoja nevladnih organizacij

Ciljni raziskovalni projekt »Potencial NVO v Sloveniji za naslavljanje potreb lokalnih skupnosti« ugotavlja, da so za razvoj potrebni naslednji **sklopi sistemskih sprememb**. Prvi sklop se nanaša na **sistemsko prepoznavo pomembnosti nevladnega sektorja in njegove vloge v prihodnjem razvoju javnih storitev**, vključno z duševnim zdravjem, zdravstvenim varstvom, skrbi za starejše, s storitvami za družine, varstvom okolja, zdravjem, ki morajo temeljiti na ugotovljenih potrebah različnih družbenih skupin. Drugi sklop sistemskih sprememb je treba usmeriti na **področje financiranja NVO**, ki naj zagotovi dolgoročno in profesionalno delovanje nevladnega sektorja. Sistemska ureditev bi morala zajeti stabilnejše vire financiranja, hkrati pa ne pozabiti na sodelovanje z gospodarstvom in na spodbude za celotno socialno ekonomijo. S tem je povezana potreba po **večji profesionalizaciji sektorja** kot odgovor na čedalje kompleksnejše potrebe uporabnikov javnih storitev. Obstajajo dokazi, da civilna družba, ki je pomanjkljivo profesionalizirana, nima velikega vpliva na javne politike.²⁵ Na svetovni ravni se je profesionalizacija NVO začela v devetdesetih letih 20. stoletja, in sicer zlasti na področju NVO, ki so bile ponudniki različnih storitev in so bile vključeni v t. i. novi javni menedžment.²⁶ Drugi val profesionalizacije je vključeval predvsem zagovorniške NVO. Državni prispevek k večji profesionalizaciji NVO je potreben, saj Slovenija v primerjavi z drugimi državami EU-28 (zdaj 27), ki imajo povprečno stopnjo zaposlenosti 4,18 odstotka, precej zaostaja s samo 0,82 odstotka aktivne delovne populacije, zaposlene v sektorju NVO pred letom 2020.²⁷ Zdajšnji trend sicer kaže povečevanje števila zaposlenih v sektorju NVO (v letu 2022 je bilo to 1,26 odstotka).²⁸ Ob profesionalizaciji sektorja je treba ustrezno oziroma sistemsko rešiti tudi **vrednotenje prostovoljnega dela na podlagi poenostavitve »birokratskih« postopkov in spodbujanja prostovoljstva**. V tretji sklop sistemskih sprememb raziskovalci uvrščajo **učinkovitejše in intenzivnejše sodelovanje in usklajevanje nevladnega, javnega in zasebnega (gospodarskega) sektorja**, ki bi temeljila na rednem srečevanju in razpravah

²¹ Ciljni raziskovalni projekt "Potencial NVO v Sloveniji za naslavljanje potreb lokalnih skupnosti" (Univerza v Ljubljani, 2023).

²² O tem glej npr. NGOs and the challenge of impact investing: creating value and doing good (2018, KPMG International Cooperative) ali Würml, S. in Jenny, B. (2024), Maximizing Impact with Results-Based Financing: 9 Learnings from a New Report.

²³ Divjak, T., Forbici, G. (2015), Priročnik »Javni razpisi za nevladne organizacije« — priročnik o načrtovanju, izvajanju, vrednotenju nacionalnih javnih razpisov, dostopno na: https://s3-fr-par.scw.cloud/djnd/cnvos/filer_public/9e/db/9edb56ef-fa65-47de-acf0-639abee535b1/javni_razpisi_za_nevladne_organizacije.pdf.

²⁴ Za obravnavanje družbenih izzivov in ciljev trajnostnega razvoja. Družbeni izzivi v povezavi s cilji trajnostnega razvoja zahtevajo celovite medsektorske pristope, ki vključujejo sodelovanje med vlado, civilno družbo in zasebnim sektorjem za trajnostne rešitve, kot izhaja tudi iz Agende OZN 2030 in Strategije razvoja Slovenije 2030.

²⁵ Lang, S. (2010). NGOs, Civil Society, and the Public Sphere. NGOs, Civil Society, and the Public Sphere. 1-273. 10.1017/CBO9781139177146, str. 72.

²⁶ Anheier, H. K. (2009). What kind of Nonprofit sector, What kind of Society? Comparative Policy Reflections, American Behavioral Scientist 52, p. 1082–1094.

²⁷ Rojc Štremfelj, L., Žnidaršič, J., Marč, M. (2020) Government-Funded Sustainable Development and Professionalisation of NGOs. *Sustainability*. 12(18):7363. <https://doi.org/10.3390/su12187363>

²⁸ Več podatkov o številu zaposlenih v sektorju NVO je dosegljivih na <https://www.cnvos.si/nvo-sektor-dejstva-stevilke/stevilo-zaposlenih-v-nvo/>

tako na nacionalni kot tudi lokalni ravni. S tem bi dosegli boljše razumevanje potreb po storitvah na terenu na eni strani ter hkrati boljšo izkoriščenost možnosti in zmožnosti NVO za zagotavljanje potrebnih storitev, še posebej v lokalni skupnosti.

Strategija v ta namen predvideva ukrepe na področjih **podpornega okolja za nevladne organizacije, dolgoročnega financiranja projektov in programov, spodbujanja zaposlovanja ter promocije nevladnih organizacij.**

Posebej velja spodbujati krepitev zmogljivosti nevladnih organizacij za kakovostno izvajanje javnih storitev v skupnosti na nekaterih področjih, kjer je bil ugotovljen primanjkljaj oziroma so bile ugotovljene možnosti nevladnih organizacij za reševanje potreb lokalnih skupnosti, na primer na področju socialnega varstva, vključno z duševnim zdravjem, skrbi za starejše, storitve za družine, varstvo okolja in stanovanjsko varstvo ter druga področja, kjer se kaže primanjkljaj glede infrastrukture, ki je potrebna za kontinuirano in kakovostno zadovoljevanje potreb ljudi po socialni varnosti in socialni blaginji. Nadaljnji razvoj slovenskega nevladnega sektorja bi moral temeljiti na principu komplementarnosti javnemu sektorju v zagotavljanju javnih storitev v skupnosti, pri tem pa mora imeti nevladni sektor prednost pred profitnim sektorjem za zagotovitev univerzalnosti in enakega dostopa do javnih storitev.²⁹

Svet se naglo spreminja. Geopolitične razmere in podnebne spremembe povzročajo povečano negotovost, nepredvidljivost in iskanje novih paradigem razvoja, ki upoštevajo zmogljivosti planeta. Da bi postali odporna družba, ki se zna spoprijeti s spremembami, negotovostmi in izzivi, je treba okrepiti odpornost nevladnega sektorja za doseg trajnostnega razvoja.³⁰ Zato je treba ohranjati okrepitve tudi na drugih področjih delovanja nevladnih organizacij, kot so varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, ukrepanje ob migracijski oziroma begunski krizi, epidemiji, šport in rekreacija, kultura in umetnost, kulturna dediščina, razvoj informacijske družbe ter reševanje potreb ranljivih skupin³¹. Tudi pri slednjih je namreč mogoče zaznati potrebo po večji profesionalizaciji sektorja, ki je odgovor na čedalje kompleksnejše potrebe uporabnikov javnih storitev na eni strani ter zaposlitvene priložnosti za mlade strokovnjake na drugi strani. NVO je treba nuditi podporo tudi v njihovi zagovorniški vlogi, predvsem tudi na področju demokratičnih vrednot, varovanja človekovih pravic in aktivnega državljanstva.

²⁹ Rakar, T., Rihter, L., Rape Žiberna, T., Stanimirović, T., Boljka, U., Divjak, T., Hlebec, V., Černe, G., Hurtado Monarres, M., Končno poročilo raziskovalnega projekta "Potencial NVO za naslavljanje potreb lokalnih skupnosti" str. 398, dostopno na <https://www.gov.si/novice/2024-05-23-raziskava-potencial-nevladnih-organizacij-za-naslavljanje-potreb-lokalnih-skupnosti/>

³⁰ Strategija razvoja Slovenije do leta 2030, dostopno na https://www.gov.si/assets/ministrstva/MKRR/Strategija-razvoja-Slovenije-2030/Strategija_razvoja_Slovenije_2030.pdf

³¹ Aktivnosti, za potrebe socialno ogroženih, starejših, oseb z invalidnostmi, tujcev, Romov in podobno.

7. Program ukrepov za izvajanje strategije razvoja nevladnih organizacij

1. strateški cilj: Okrepitev sodelovanja države in lokalnih skupnosti z NVO pri oblikovanju, izvajanju ter spremljanju predpisov in politik

Specifični cilj in vsebina	Ukrep	Aktivnosti	Obdobje izvajanja	Nosilec /sodelujoči	Vir sredstev	Merila za ocenjevanje doseganja ciljev	Ciljna vrednost	Višina financiranja
Doslednejše spoštovanje Resolucije o normativni dejavnosti, glede vključevanja javnosti v oblikovanje predpisov na vseh ravneh odločanja	Promocija krepitve vloge NVO pri načrtovanju in pripravi strateških in razvojnih dokumentov	Usposabljanja »Vključevanje javnosti v pripravo predpisov in politik« za pripraviljavce predpisov V okviru usposabljanj je cilj pridobitev znanja in veščin za učinkovito načrtovanje, izvedbo in vrednotenje posvetovalnih procesov, izboljšanje razumevanja pomena sodelovanja in komuniciranja z javnostmi pri oblikovanju pametnih politik.	2025–2029	MJU	ESS+ Projekt UKP PP 230638 PP 230639	Število izvedenih usposabljanj Število udeležencev	25 v petih letih 600 v petih letih	22.500 EUR
		Poziv posameznim organom ob svetovnem dnevu NVO (27. februar) Svetovni dan nevladnih organizacij (NVO) je namenjen ozaveščanju javnosti o vlogi, pomenu in prispevku nevladnih organizacij k družbenemu razvoju in trajnostnemu napredku.	2025–2030			Poslani poziv MJU	1 poziv na leto	Aktivnost ne predvideva dodatnih finančnih virov
		Prenova in promocija Smernic za vključevanje občanov v proces odločanja (ob mednarodnem dnevu lokalne demokracije v oktobru) Smernice so bile pripravljene leta 2017 v sodelovanju med MJU, združenji občin in regionalnimi stičišči. Občinam so v oporo pri zbiranju informacij in stališč različnih skupin občanov pri sprejemanju strategij, predpisov in drugih ukrepov občine. Pripraviljavce vodijo skozi vse bistvene korake vključevanja občanov v procese odločanja. Smernice bodo prenovljene tako, da bodo prilagojene aktualnim razmeram.	2027–2030	MJU, regionalna stičišča, združenja občin		Prenovljene smernice Poslani dopis občinam s strani MJU Dogodki o lokalni demokraciji in smernicah	1 smernice 1 dopis na leto 1–2 dogodka	Aktivnosti ne predvidevajo dodatnih finančnih virov
Zagotovljena podpora zagovorniškim organizacijam na področju demokratičnih vrednot, človekovih pravic in aktivnega državljanstva	Podpora zagovorniškim organizacijam	Javni razpisi za zagovorniške NVO Namenjeni so podpori delovanju nevladnih organizacij, katerih glavni namen so zagovorniške interese javnosti, vplivanje na javne politike, spodbujanje aktivnega državljanstva in krepitev civilnega dialoga.	2027–2030	MJU	Sklad za razvoj NVO, PP 180151	Izvedeni javni razpisi Število sofinanciranih programov	1 javni razpis na tri leta 15–20 sofinanciranih programov	4.000.000 EUR

Zagotovljeno delovanje subjektov podpornega okolja (23. člen ZNOrg)	Podpora horizontalnim in regionalnim stičiščem	Javni razpisi za subjekte podpornega okolja Namerjeni so horizontalnima mrežama na nacionalni ravni in regionalnim stičiščem (12), ki delujejo kot podporna organizacije za razvoj, krepitev in profesionalizacijo NVO in prostovoljstva, vključno s krepitevijo razvoja manjših NVO.	2025–2030	MJU	Sklad za razvoj NVO, PP 180151	Izvedeni javni razpisi Število sofinanciranih projektov/programov Objavljena poročila o izvedbi aktivnosti	1 javni razpis na štiri leta 14 projektov/programov na štiri leta 14 objavljenih poročil	10.000.000 EUR
Zagotovljeno delovanje subjektov podpornega okolja v kulturi	Podpora NVO s področja kulture	Javni razpis za izbor projektov krepitev podpornega okolja v kulturi Namerjeni je sofinanciranju štiriletnih podpornih projektov stanovskih organizacij v kulturi ter manjših in večjih podpornih projektov nevladnih organizacij v kulturi, ki zagotavljajo podpomo aktivnosti.	2026–2029	MK	MK – PP 221672 – Vsebinske mreže – programi in projekti	Izvedeni javni razpisi Število sofinanciranih projektov Objavljena poročila o izvedbi aktivnosti	1 javni razpis na štiri leta 20 izbranih projektov na štiri leta 20 objavljenih poročil	375.000 EUR
Zagotoviti delovanje subjektov podpornega okolja po vsebinah pristojnih ministrstev (23. člen ZNOrg)	Podpora vsebinskim mrežam	Javni razpisi za vsebinske mreže Namerjeni so delovanju mrež nevladnih organizacij, ki združujejo NVO z vsebinsko enakega področja na nacionalni ravni ali regionalni ravni (npr. okolje, prostor, trajnostna mobilnost, zdravstvo, sociala, človekove pravice, kultura, mladina, mednarodno razvojno sodelovanje in humanitarna pomoč, digitalne kompetence itd.). Izvajajo dejavnosti informiranja, svetovanja, usposabljanja, zagovorništva, mreženja, promocije in podpore za vse NVO z enakega vsebinskega področja.	2025–2030	pristojna ministrstva	PP pri posameznih ministrstvih	Število ministrstev, ki so podprla vsebinske mreže	najmanj 6 ministrstev (MZE, MK, MOPE, MDP + 2 ministrstvi)	1.765.000 EUR

2. strateški cilj: Okrepitev učinkovitosti, transparentnosti in stabilnosti javnega financiranja NVO

Specifični cilj in vsebina	Ukrep	Aktivnosti	Obdobje izvajanja	Nosilec/sodelujoči	Vir sredstev	Merila za ocenjevanje doseganja ciljev	Ciljna vrednost	Višina financiranja
Preglednejši in poenoten postopek pridobivanja statusa NVO v javnem interesu	Preučitev podeljevanja statusov v skladu z revizijo računskega sodišča 2023	Preučitev podeljevanja statusa NVO v javnem interesu Ukrepi za poenotenje prakse na različnih področjih in poenostavitev oziroma poenotenje poročanja in uvedba takšne prakse v pristojnih organih.	2025–2026	MJU		Priprava predloga za poenotenje prakse pristojnih organov na tem področju	1 predlog 4 pristojni organi	Aktivnosti ne predvidevata dodatnih finančnih virov

Večja preglednost pri delovanju NVO (s statusom delovanja v javnem interesu)	Objava ustanovitvenih aktov in letnih poročil na spletu	Priporočila in sprememba zakonodaje <i>Trenutno na AJPES niso javno objavljeni ustanovitveni akti društev, zato bi bilo treba spremeniti relevantno zakonodajo (Zakon o poslovnem registru).</i>	2027–2030	MJU AJPES MGTS MNZ	Število organov, ki so predlog implementirali	1 priporočilo 1 sprememba zakonodaje	Aktivnost ne predvideva dodatnih finančnih virov
	Poenotenje prakse upravnih enot v zvezi z registracijo društev	Pregled prakse in posvet glede postopkov registracije društev	2027–2030	MJU MNZ	Organizirani posvet ali vključitev vsebine v posvet za upravne enote	1–2 posveta	Aktivnosti ne predvidevata dodatnih finančnih virov
	Redni dialog v okviru posvetovalnih teles ter zagotovitev boljših storitev v skupnosti	Redni dialog v okviru sveta za spodbujanje razvoja prostovoljstva, organizacij <i>Pregled predlogov NVO in organov ter predstavitev Ciljnega raziskovalnega programa (CRP) »Potencial NVO v Sloveniji za naslavljanje potreb lokalnih skupnosti« svetu za spodbujanje razvoja prostovoljstva, prostovoljskih in nevladnih organizacij. Dodatno bodo v okviru delovne skupine za lokalno samoupravo lahko NVO seznanile s pobudami za lokalno raven.</i>	2025–2030	Svet Vlade RS za spodbujanje razvoja prostovoljstva, prostovoljskih in nevladnih organizacij, resoma ministrstva	Število predlaganih in obravnavanih pobud Predstavljeni CRP Število sprejetih priporočil za lokalno samoupravo	najmanj 2 pobudi na leto 1 predstavitev 1 na leto	Aktivnosti ne predvidevata dodatnih finančnih virov
Sodelovanje ministrstva z NVO ter drugimi deležniki na področju okolja, narave in prostora		Redna srečanja sveta ministra za naravne vire, prostor, okolje, podnebje in energijo za sodelovanje z nevladnimi organizacijami (SNVO) <i>SNVO je strokovni posvetovalni organ ministra za okolje, podnebje in energijo ter ministra za naravne vire in prostor. Naloga SNVO je zagotoviti aktivno sodelovanje nevladnih organizacij pri oblikovanju, spremljanju in izvajanju politik, strategij ter zakonodaje na področju okolja, podnebnih sprememb, energije, naravnih virov in prostorskega načrtovanja.</i>	2025–2030	MOPE, MNVP	Število srečanj posvetovalnih teles na leto	5 srečanj SNVO na leto	Aktivnost ne predvideva dodatnih finančnih virov
		Redna srečanja sveta za trajnostni razvoj in varstvo okolja (STRIVO) <i>STRIVO je ustanovljen za presojanje politik na področju varstva okolja in deluje kot posvetovalno telo ministra. Svet obravnava in sprejema stališča ter daje mnenja in pobude ministru zlasti o</i>					

[illegible]

		učinkov, ki bo prilagojen različnim področjem delovanja NVO.	2026–2030	MJU, drugi pristojni organi			Število srečanj MJU z drugimi organi	1 dogodek na leto	Aktivnost ne predvideva dodatnih finančnih virov
Poenostavitev in učinkovitejše vodenje razpisnih postopkov	Učinkovito vodenje razpisnih postopkov	Skupna srečanja pristojnih organov v organizaciji MJU <i>Predstavitve dobrih praks s poudarkom na poenostavljenih oblikah stroškov, uporabi predplačil, razširjanju rezultatov, transparentnosti delovanja NVO, večletnih javnih razpisih in najave javnih razpisov.</i> Prenova priročnika o načrtovanju, izvajanju in vrednotenju nacionalnih javnih razpisov <i>Na podlagi zaključkov srečanj pristojnih organov v organizaciji MJU bo prenovljen priročnik »Javni razpisi za nevladne organizacije« (2015).</i>	2028	MJU, drugi pristojni organi, horizontalna mreža NVO			Število prenovljenih priročnikov	1 prenovljeni priročnik	Aktivnost ne predvideva dodatnih finančnih virov
Proučitev možnosti za digitalizacijo razpisnih postopkov	Proučitev možnosti za digitalizacijo procesov javnih razpisov	Priprava analize <i>Popis procesov ter ugotavljanje različnih možnosti za poenotenje in digitalizacijo procesov javnih razpisov.</i>	2026–2030	MJU, drugi pristojni organi		Integralni del proračuna MJU, PP 153395	Pripravljena analiza	1 analiza	60.000 EUR
Identifikacija digitalnih znanj in orodij, ki bi jih NVO potrebovale za njihov razvoj	Proučitev ključnih elementov za krepitev digitalne preobrazbe NVO	Priprava analize o potrebah NVO na področju digitalne preobrazbe (CRP) <i>Analiza bo prepoznala ovire, dobre prakse in ocenila digitalno zrelost NVO ter pripravila podlage za načrtovanje podpore in ukrepov.</i>	2026–2027	MJU, resorji		Integralni del proračuna MJU, PP 153395	Pripravljena analiza	1 analiza	60.000 EUR
Učinkovito upravljanje sklada za razvoj NVO v skladu s cilji strategije	Gospodarno upravljanje sklada za razvoj NVO	Priprava dvoletnih okvirnih programov porabe sklada za razvoj NVO in implementacija <i>Določitev prednostnih nalog in ciljev, vključno s finančnim razrezom za javne razpise, ki bodo v naslednjih dveh letih financirani iz sklada za razvoj NVO na podlagi Zakona o nevladnih organizacijah, Strategije razvoja NVO in Strategije razvoja prostovoljstva do leta 2030.</i>	2025–2030	MJU		Sklad za razvoj NVO, PP 180151	Objavljeni dvoletni okvirni program porabe sredstev iz sklada za razvoj NVO	2 objavljena dvoletna programa porabe sredstev iz sklada za razvoj NVO	Aktivnosti ne predvidevata dodatnih finančnih virov
							Stopnja implementacije programa	70- odstotna stopnja implementacije programa	

Ozaveščanje NVO o možnostih pridobitve sredstev iz različnih virov	Spodbujanje razpršitve virov za delovanje NVO in podpora NVO pri prijavih na razpise evropske kohezijske politike	Javni razpis za zagotovitev podpore pri prijavih na razpise EKP Namen javnega razpisa je zagotoviti zagotavljanje podpornih storitev okrepiti zmogljivosti nevladnih organizacij ter spodbuditi njihovo povezovanje in partnersko sodelovanje pri izvajanju ukrepov Programa evropske kohezijske politike (PEKP) v obdobju 2021–2027 v Sloveniji.	2025–2030	MJU	EKP – tehnična pomoč - integrala PP 231123	Število NVO-jev, ki so prejeli podporo Višina pridobljenih sredstev EU na razpisih PEKP Najmanj 3.000.000 EUR	150 vključenih NVO	1.500.000 EUR
--	---	--	-----------	-----	---	---	--------------------	---------------

3. strateški cilj: Okrepitev zmogljivosti NVO, družbenega inoviranja in razvoja storitev v NVO

Specifični cilj in vsebina	Ukrep	Aktivnosti	Obdobje izvajanja	Nosilec/Sodelujoči	Vir sredstev	Merila za ocenjevanje doseganja ciljev	Ciljna vrednost	Višina financiranja
Lažji dostop NVO do kadrov	Spodbujanje zaposlovanja v NVO	Sodelovanje na sejnih zaposlovanja NVO lahko sodelujejo kot možni delodajalci, ki ponujajo redne zaposlitve, projektno delo in pripravništvo. NVO se na sejnih zaposlovanja povezujejo neposredno z iskalci zaposlitve in gradijo zbirko možnih kandidatov.	2025–2030	MJU, MDDSZ (zavod za zaposlovanje)		Število organiziranih dogodkov, kjer sodelujejo NVO	1 na leto	Aktivnost ne predvideva dodatnih finančnih virov
Vzpostavitev učinkovitega sistema podpor za razvoj storitev	Zagotoviti sredstva za razvoj in investicije, da bi omogočili razvoj koristnih in učinkovitih storitev oziroma nadgradnjo obstoječih	Javni razpisi za obravnavanje družbenih izzivov in financiranje razvoja novih storitev oziroma nadgradnjo obstoječih Razvoj in implementacija novih storitev, produktov in modelov za inovativno reševanje družbenih izzivov.	2027–2030	MJU, MKRR	ESS+ in sklad za razvoj NVO PP 180151	Število javnih razpisov za razvoj novih storitev	2 javna razpisa	8.500.000 EUR
Spodbujanje delovanja NVO za razvoj aktivnosti in storitev na specifičnih vsebinskih področjih	Sofinanciranje oza veščanja, izobraževanja, spodbujanja trajnostne mobilnosti, varstva okolja ter podpora projektom za blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje	Javni razpisi za financiranje projektov za spodbujanje delovanja NVO za razvoj aktivnosti in storitev na specifičnih vsebinskih področjih Financiranje projektov s področja okolja, podnebnih sprememb in trajnostne mobilnosti	2025–2026	MOPE	PP 231758 Sklad za podnebne spremembe PP 231305 Sofinanciranje nevladnih organizacij	Število javnih razpisov	2 javna razpisa	2.230.000 EUR

Večja profesionalizacija NVO	Povečati število zaposlenih v NVO	Javni razpisi za profesionalizacijo Sofinanciranje trajnostno naravnanih delovnih mest, ki bodo prispevala k razvoju in profesionalizaciji nevladnih organizacij in prostovoljstva v Sloveniji.	2025–2030	MJU		Sklad za razvoj NVO, PP 180151	Število javnih razpisov	2 javna razpisa	15.000.000 EUR
Spodbujanje mednarodnega delovanja NVO	Sofinanciranje lastnega deleža pri razpisih EU in EFTA	Javni pozivi za sofinanciranje lastnega deleža pri razpisih EU in EFTA Predmet javnih pozivov je sofinanciranje lastnega finančnega prispevka za projekte nevladnih organizacij. MJU s sofinanciranjem evropskih projektov spodbuja vključevanje NVO v mednarodni prostor, njihovo povezovanje in partnersko sodelovanje v mednarodnih projektih.	2026–2030	MJU		Sklad za razvoj NVO, PP 180151	Število NVO, ki bodo prejela sredstva za sofinanciranje projektov/programov	80 na leto	25.000.000 EUR
	Sofinanciranje lastnega deleža pri EU-projektih programa Ustvarjalna Evropa	Javno vabilo za sofinanciranje projektov v okviru programa EU Ustvarjalna Evropa Ukrep sofinanciranja lastnega finančnega prispevka je namenjen spodbujanju mednarodnega povezovanja slovenskih izvajalcev na področju kulturnih in ustvarjalnih sektorjev ter krepitev njihovih operativnih zmogljivosti.	2025–2030	MK		PP 131129 – Mednarodno sodelovanje na področju kulture	Število NVO, ki bodo prejela sredstva za sofinanciranje projektov/programov	min. 40 na leto ³²	200.000 EUR na leto
	Sofinanciranje projektov programa za okolje in podnebne ukrepe (LIFE) ki bodo odobreni s področja okoljskih in podnebnih ukrepov	Javni poziv za sofinanciranje projektov LIFE Predmet javnih pozivov je sofinanciranje do največ 20 odstotkov upravičenih stroškov projekta, ki je odobren na ravni EU.	2025–2030	MOPE		Integralni del proračuna MOPE in sklad za podnebne spremembe PP 231758	Število NVO, ki bodo prejela sredstva za sofinanciranje projektov/programov	1 na leto	do 200.000 EUR na leto
	Sofinanciranje lastnega deleža pri EU-razpisih na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja in humanitarne pomoči	Javni pozivi za sofinanciranje projektov Predmet javnih pozivov je sofinanciranje lastnega deleža za projekte, ki jih Evropska komisija razpisuje za nevladne organizacije iz držav članic Evropske unije ali partnerskih držav, ki delujejo na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja in humanitarne pomoči in se financirajo iz instrumentov EU	2025–2030	MZEZ		Integralni del proračuna MZEZ – PP 8270 Razvojno sodelovanje in humanitarna pomoč	Število NVO, ki bodo prejela sredstva za sofinanciranje projektov/programov	do 4 letno	120.000 EUR na leto

³² Glede na uspešnost slovenskih prijaviteljev na program Ustvarjalna Evropa.

8. Sklep

Strategija razvoja nevladnih organizacij v Republiki Sloveniji za obdobje 2025–2030 predstavlja vsebinsko nadaljevanje Strategije razvoja nevladnih organizacij in prostovoljstva do leta 2023³³ in zasleduje celovit pristop k podpiranju in razvijanju NVO. Za uspešno izvajanje te strategije bo potrebno usklajeno delovanje državnih institucij, samoupravnih lokalnih skupnosti, gospodarstva in drugih akterjev, da se ustvarijo pogoji za uspešni razvoj in krepitev nevladnega sektorja. NVO bodo lahko učinkovito prispevale k blaginji in razvoju slovenske družbe, če jim bomo omogočili stabilno, podporno in spodbudno okolje za njihovo delovanje.

9. Reference

1. Anheier, H. K. (2009). *What Kind of Nonprofit sector, What kind of Society?* Comparative Policy Reflections. *American Behavioral Scientist*, 52, 1082–1094.
2. CNVOS – Center za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij. <https://www.cnvos.si/nvo-sektor-dejstva-stevilke/stevilo-nvo/>
3. Lang, S. (2010). *NGOs, Civil Society, and the Public Sphere*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9781139177146>
4. Lewis, D. (2020). *Non-Governmental Organizations and Development* (2. izdaja). Routledge Perspectives on Development.
5. NGOs and the challenge of impact investing: creating value and doing good (2018, KPMG International Cooperative) ali Würmli, S. in Jenny, B. (2024). Maximizing Impact with Results-Based Financing: 9 Learnings from a New Report.
6. Odlok o strategiji razvoja nevladnih organizacij in prostovoljstva do leta 2023. Uradni list RS, št. 37/18.
7. Rakar, T. et al. (2024). *Končno poročilo raziskovalnega projekta: Potencial NVO za naslavljanje potreb lokalnih skupnosti*. <https://www.gov.si/novice/2024-05-23-raziskava-potencial-nevladnih-organizacij-za-naslavljanje-potreb-lokalnih-skupnosti/>
8. Recommendation CM/Rec(2007)14 of the Committee of Ministers to member states on the legal status of non-governmental organisations in Europe, 10. 10. 2007.
9. Rojc Štremfelj, L., Žnidaršič, J., Marič, M. (2020). Government-Funded Sustainable Development and Professionalisation of NGOs. *Sustainability*, 12(18), 7363. <https://doi.org/10.3390/su12187363>
10. Spletna stran <https://www.eesc.europa.eu/en/agenda/our-events/events/european-statute-associations-and-ngos>.
11. Strategija razvoja nevladnih organizacij in prostovoljstva do leta 2023 (2018), dostopno na [Strategija-razvoja-NVO-in-prostovoljstva.pdf](https://www.gov.si/assets/ministrstva/MKRR/Strategija-razvoja-Slovenije-2030/Strategija_razvoja_Slovenije_2030.pdf).
12. Strategija razvoja Slovenije do leta 2030. https://www.gov.si/assets/ministrstva/MKRR/Strategija-razvoja-Slovenije-2030/Strategija_razvoja_Slovenije_2030.pdf
13. Svet Evrope. (2018). *International Standards Relating to Reporting and Disclosure Requirements for Non-Governmental Organizations*. <https://www.coe.int/en/web/ingo/expert-council>
14. Svet Evrope. (2021). *The Legal Space for Non-Governmental Organisations in Europe*. <https://www.coe.int/en/web/ingo/expert-council>
15. Študija: *A statute for European cross-border associations and non profit organizations – Potential benefits in the current situation* (2021). [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/693439/IPOL_STU\(2021\)693439_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/693439/IPOL_STU(2021)693439_EN.pdf)
16. World NGO Day – February 27. <https://worldngoday.org>
17. Zakon o nevladnih organizacijah. Uradni list RS, št. 21/18.

³³ Odlok o strategiji razvoja nevladnih organizacij in prostovoljstva do leta 2023, Uradni list RS, št. 37/18.